

DECIZIA Nr.547 **din 7 iulie 2020**

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹-88⁹ din
Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, precum și a Ordonanței de
urgență nr.90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției
pentru investigarea infracțiunilor din justiție**

Publicată în Monitorul Oficial nr.753 din 19.08.2020

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia-Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Mihaela Senia Costinescu	- magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, modificate prin art.14 pct.4 și pct.6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2019, excepție ridicată de reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară în Dosarul nr.2/42/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală. Excepția de neconstituționalitate formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.1721D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare a fost în mod legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în Dosarele nr.2236D/2019 și nr.2736D/2019, care vizează excepții de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art.88¹-88⁹ din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, precum și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, ridicate de reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară și de Bogdan Mateescu în Dosarul nr.1505/1/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală – Judecătorul de cameră preliminară, precum și de reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară în Dosarul nr.2525/1/2018/a2 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul de 5 judecători penal 2-2018.

4. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

5. Având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate în dosarele mai sus menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea lor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, în temeiul dispozițiilor art.53 alin.(5) din Legea nr.47/1992, dispune conexarea Dosarelor nr.2236D/2019 și nr.2736D/2019 la Dosarul nr.1721D/2019, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care susține neconstituționalitatea dispozițiilor art.88⁸ alin.(1) lit.d), ale art.88¹ alin.(6) și ale art.88⁸ alin.(2) din Legea nr.304/2004, a dispozițiilor art.II alin.(11) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.7/2019, întemeiată pe încălcarea art.131, art.132 și a art.147 alin.(4) din Constituție.

7. Cu privire la dispozițiile art.88⁸ alin.(1) lit.d) și ale art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004, arată că retragerea unei căi de atac declarate de procuror este o formă de exercitare a controlului ierarhic. Retragerea căii de atac este (legal și constituțional) în atribuția procurorului ierarhic superior celui care declară calea de atac. Posibilitatea retragerii apelului de către procurorul-șef al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (S.I.I.J.) contravine și principiului legalității conform căruia/în baza căruia își desfășoară activitatea procurorii. În mod normal, retragerea unei căi de atac a parchetului se dispune la inițiativa procurorului de ședință (obligat de lege să cunoască dosarul), care îl informează în scris și motivat pe procurorul ierarhic superior, care poate lua în acest fel o decizie motivată cu privire

la calea de atac. Chiar dacă această procedură este reglementată la nivel infralegal, prin ordine ale procurorului general, ea este expresia principiilor constituționale ale legalității și controlului ierarhic. Procurorii S.I.I.J. nu participă la ședințele de judecată, potrivit art.88⁸ alin.(2) din Legea nr.304/2004, în interpretarea dată prin Decizia nr.3 din 14 ianuarie 2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, astfel încât ei nu cunosc dosarele (în cazul dosarelor privind magistrați în care rechizitoriul a fost emis de alte parchete) sau nu cunosc evoluția dosarelor (în cazul în care rechizitoriul a fost emis de S.I.I.J.). Astfel, decizia de retragere a căii de atac este una arbitrară, luată fără a cunoaște dosarul. În concluzie, reglementarea posibilității de a declara sau retrage o cale de atac de către un procuror care nu are posibilitatea de a cunoaște dosarul încalcă principiul legalității reglementat de art.132 din Constituție.

8. Aplicând principiul subordonării ierarhice, prevăzut de art.132 alin.(1) din Constituție și de art.65 din Legea nr.304/2004, în raporturile S.I.I.J cu celelalte secții ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (*P.Î.C.C.J.*), precum și cu celelalte parchete, rezultă că niciun procuror nu este subordonat ierarhic procurorului-șef al S.I.I.J. Aceștia sunt subordonați ierarhic exclusiv conducătorului parchetului din care fac parte, iar prin intermediul conducătorului parchetului/secției P.Î.C.C.J. din care fac parte, se subordonează conducătorului parchetului ierarhic superior/procurorului general al P.Î.C.C.J.

9. Cu privire la dispozițiile art.II alin.(11) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018, reprezentantul Ministerului Public susține că, în temeiul acestora, ierarhia care guvernează activitatea Ministerului Public a fost răsturnată și cu privire la procurorii aparținând Direcției Naționale Anticorupție (*D.N.A.*) sau Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (*D.I.I.C.O.T.*).

10. În continuare, arată că dispozițiile care reglementează procedura de numire și de revocare a procurorilor S.I.I.J. și durata mandatului acestora (art.88³-art.88⁷ din Legea nr.304/2004) sunt neconstituționale, întrucât, deși principiul controlului ierarhic îl îndrituiește pe procurorul ierarhic superior să stabilească atribuțiile ce vor fi exercitate de fiecare procuror din subordine, în ceea ce îi privește pe procurorii S.I.I.J. procurorul general al P.Î.C.C.J. nu poate exercita această competență din cauza existenței unei proceduri diferite de numire/revocare a procurorilor S.I.I.J. Prin procedura diferită de numire, procurorii S.I.I.J. dobândesc astfel un statut diferit față de oricare alt procuror din cadrul P.Î.C.C.J., ceea ce îl împiedică pe procurorul general să își exercite atribuțiile de control ierarhic cu privire la procurorii S.I.I.J..

11. În opinia reprezentantului Ministerului Public, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2019 este neconstituțională, întrucât a fost adoptată fără avizul Consiliului Superior al Magistraturii (*C.S.M.*) și cu depășirea limitelor delegării legislative prevăzute de art.115 din Constituție, constituind o subrogare a Guvernului în competența Parlamentului.

12. În final, reprezentantul Ministerului Public susține că, în ipoteza admiterii criticilor de neconstituționalitate formulate, Curtea trebuie să țină seama și de dispozițiile art.453 din Codul de procedură penală, care sunt indisolubil legate de această procedură. Arată că procurorul nu are niciun instrument procedural care să permită înlăturarea aspectelor de nelegalitate cuprinse în hotărârile judecătorești întemeiate pe dispozițiile declarate neconstituționale, întrucât Codul de procedură penală permite exercitarea căii extraordinare de atac a revizuirii doar în favoarea persoanei condamnate. Prin urmare, apreciază că, sub acest aspect, dispozițiile art.453 lit.f) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

13. Prin Decizia nr.173/A din 15 mai 2019, pronunțată în Dosarul nr.2/42/2019, **Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, modificate prin art.14 pct.4 și pct.6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2019.** Excepția a fost ridicată de reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară într-o cauză care are ca obiect soluționarea apelului declarat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești împotriva unei sentințe penale de condamnare a unui judecător, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești, cauză în care procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigare a infracțiunilor din justiție a formulat o declarație de retragere a apelului.

14. Prin Încheierea nr.286 din 9 iulie 2019, pronunțată în Dosarul nr.1505/1/2019, **Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală – Judecătorul de cameră preliminară a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹-88⁹ din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului**

nr.90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție. Excepția a fost ridicată de Bogdan Mateescu într-o cauză având ca obiect cererea de confirmare a redeschiderii urmăririi penale formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție într-un dosar înregistrat la Secția de combatere a corupției din cadrul Direcției Naționale Anticorupție. Prin același act, **Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară**, excepție ridicată de reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară.

15. Prin Încheierea din 25 iunie 2019, pronunțată în Dosarul nr.2525/1/2018/a2, **Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 judecători penal 2-2018 a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹ alin.(6) și ale art.88⁸ alin.(1) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară.** Excepția a fost ridicată de reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție împotriva unei sentințe penale pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală prin care s-a dispus achitarea mai multor inculpați, cauză în care procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție a formulat o declarație de retragere a apelului.

16. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** din Dosarul Curții Constituționale nr.1721D/2019, autorul susține că procurorul-șef al S.I.I.J. are dreptul de a declara și de a retrage căile de atac exercitate de alte parchete, deși nu participă la judecata cauzelor. Această reglementare încalcă principiul controlului ierarhic și al legalității, întrucât, deși procurorii din cadrul P.Î.C.C.J. – Secția judiciară sau din alte parchete competente nu sunt subordonați procurorului-șef al S.I.I.J., acesta din urmă are dreptul să dispună asupra activității lor. Secția are competența exclusivă de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecători și procurori, având ca atribuții efectuarea urmăririi penale, sesizarea instanței, precum și exercitarea și retragerea căilor de atac în cauzele de competența acestei secții. Însă procurorii din cadrul S.I.I.J. nu participă la ședințele de judecată în cauzele de competența secției, participarea revenind procurorilor din cadrul Secției judiciare a P.Î.C.C.J.

17. Participarea procurorului la ședința de judecată implică un complex de activități judiciare reglementate de procedura penală, respectiv ridicarea de excepții, formularea de cereri și concluzii în cursul soluționării fondului cauzei, analiza legalității și temeiniciei hotărârilor pronunțate în cauzele în care a participat, exercitarea căii de atac împotriva acestor hotărâri și, eventual, retragerea acesteia, activități guvernate de principiile legalității și imparțialității, configurarea particulară a acestor principii constituționale fiind concretizată în principiul libertății concluziilor, prevăzut de art.67 alin.(2) din Legea nr.303/2004. În contextul necesității realizării echilibrului între principiul controlului ierarhic și principiul libertății concluziilor, această activitate este normată și prin acte cu caracter intern ale Ministerului Public – ordine ale procurorului general al P.Î.C.C.J. În raporturile S.I.I.J. cu celelalte secții ale P.Î.C.C.J., precum și cu celelalte parchete, autorul excepției arată că niciun procuror (cu funcție de execuție sau de conducere) din cadrul secțiilor menționate sau al celorlalte parchete nu este subordonat ierarhic procurorului-șef al S.I.I.J., ci exclusiv conducătorului parchetului din care face parte, iar prin intermediul conducătorului parchetului/secției P.Î.C.C.J. din care face parte, se subordonează conducătorului parchetului ierarhic superior/procurorului general al P.Î.C.C.J.

18. Prin urmare, autorul excepției apreciază că norma criticată este lipsită de previzibilitate, are aptitudinea de a crea confuzie cu privire la declararea și exercitarea căilor de atac și contravine principiului controlului ierarhic, întrucât, deși această structură a parchetului nu participă la ședințele de judecată, este singurul titular al declarării/retragerii căilor de atac care vizează hotărâri pronunțate în aceste ședințe, încălcând principiile legalității și imparțialității materializate în principiul libertății concluziilor, precum și principiul controlului ierarhic.

19. În Dosarul Curții Constituționale nr.2236D/2019, **în motivarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹-88⁹ din Legea nr.304/2004**, autorul Bogdan Mateescu face trimitere la Avizul nr.934 din 13 iulie 2018, CPL-PI (2018)007, confirmat la 20 octombrie 2018, prin care Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) a sugerat reconsiderarea înființării unei secții speciale pentru anchetarea magistraților (ca alternativă, s-a propus folosirea unor procurori specializați, simultan cu măsuri de salvagardare procedurale eficiente). Crearea S.I.I.J. în cadrul P.Î.C.C.J. permite redirecționarea a zeci de dosare de mare corupție, aflate pe rolul D.N.A., prin simpla formulare a unor plângeri fictive împotriva unui magistrat, desființând pur și simplu o parte însemnată din activitatea D.N.A. Crearea acestei secții subminează și folosirea procurorilor specializați [corupție, spălare de bani, trafic de influență etc.], nefiind o măsură proporțională cu orice scop posibil de urmărit.

20. Anual se înregistrează mii de sesizări fictive împotriva magistraților, în care trebuie efectuat un minim de anchetă. În prezent, aceste sesizări sunt cercetate de un număr de peste 150 de procurori din cadrul a 19 unități de parchet (P.C.A., P.Î.C.C.J., D.I.I.C.O.T. și D.N.A.). Este evident că acei 15 procurori din cadrul noii secții vor fi depășiți de volumul de activitate. Limitarea numărului de procurori la 15, prin lege, contravine chiar rolului Ministerului Public, legiuitorul creând o structură deosebit de suplă prin raportare la competențele atribuite și prin raportare la importanța cauzelor pe care le instrumentează, și fragilizează buna funcționare și chiar independența funcțională a S.I.I.J. Competența acestei secții este una personală, vizând atât magistrații, cât și alte persoane cercetate alături de aceștia în respectivele cauze. În plus, procurorii din această secție vor trebui să instrumenteze orice tip de infracțiune, atât timp cât aceasta este săvârșită de o persoană având calitatea menționată de lege. Disponibilitatea structurii unice în municipiul București, unde cei 15 procurori își vor desfășura activitatea, presupune obligarea magistraților cercetați la un efort mult mai mare față de alte categorii de persoane: deplasarea pe distanțe mari la audieri în timpul programului de lucru, în altă localitate, suportarea de cheltuieli excesive, aspecte de natură să afecteze chiar buna organizare a apărării de către respectivul magistrat. Mai mult, modalitatea de numire a procurorului-șef, dar și cea a celorlalți 14 procurori pentru care proba interviului are o pondere de 60%, nu prezintă suficiente garanții pentru un proces de selecție derulat într-un mod imparțial, aspect de natură să se reflecte și în derularea activității acestei secții.

21. Totodată, dispozițiile cuprinse în noua reglementare stabilesc norme derogatorii de la Legea nr.303/2004 în ceea ce privește statutul procurorilor, sub aspectul numirii procurorului-șef de secție, al delegării sau al detașării procurorilor în această secție.

22. Art.88¹ generează o suprapunere de competențe ale structurilor existente cu noile competențe atribuite S.I.I.J., ceea ce poate genera o serie de dificultăți reale în buna desfășurare a activității acestor entități. Astfel, noua secție va prelua din atribuțiile D.N.A. și din cele ale D.I.I.C.O.T.. Această preluare a activității va avea un efect direct și asupra calității desfășurării activității de urmărire penală, dat fiind faptul că procurorii din cele două structuri ale P.Î.C.C.J. sunt procurori specializați.

23. Potrivit art.11 din Constituție, statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern. Comisia de la Veneția reprezintă un organ consultativ al Consiliului Europei în chestiuni constituționale, fiind recunoscută pe plan internațional drept o instanță de reflectare independentă, care contribuie, în egală măsură, la diseminarea și dezvoltarea patrimoniului constituțional comun, jucând un rol unic în acordarea promptă a unor soluții constituționale, conform standardelor și bunelor practici în domeniu. Executarea obligațiilor internaționale care rezultă dintr-un tratat în vigoare pentru un anumit stat revine tuturor autorităților statale, inclusiv Curții Constituționale. Recomandările formulate de Comisia de la Veneția nu sunt utile doar legiuitorului în procedura parlamentară de elaborare sau modificare a cadrului legislativ, ci și Curții Constituționale, la efectuarea unui control de conformitate a actului normativ adoptat de Parlament cu Legea fundamentală, ținând seama de dispozițiile art.11 alin.(1) din Constituție.

24. În ceea ce privește **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018**, autorul excepției susține că aceasta încalcă dispozițiile art.1 alin.(3) și (5) și ale art.133 alin.(1) și art.134 alin.(4) din Constituție, întrucât a fost emisă fără avizul C.S.M.. Atribuția de avizare a actelor normative de către instituțiile publice interesate nu este una pur formală și nici nu trebuie înțeleasă în sensul că simpla solicitare a avizului (cu adoptarea îndată după solicitare a actului normativ) este suficientă pentru a fi îndeplinită cerința constituțională. Lipsa sancționării unui astfel de comportament înseamnă acceptarea caracterului derizoriu al procedurii de avizare a actelor normative, respectiv a posibilității ca, în realitate, să se promoveze acte normative (sub eventualul pretext al urgenței) fără niciunul dintre avizele prevăzute de lege.

25. În plus, prin ignorarea prevederilor art.1 alin.(3) și (5) din Constituție au fost încălcate și prevederile art.133 alin.(1) și ale art.134 alin.(4) din Constituție, în sensul că neavizarea legii criticate pentru neconstituționalitate echivalează cu o încălcare a rolului constituțional al C.S.M. de garant al independenței justiției. Deși în Legea nr.207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară este clamată o separare a carierelor judecătorilor și procurorilor, numirea, continuarea activității și revocarea procurorilor cu funcții de execuție din cadrul S.I.I.J. încalcă acest principiu. Astfel, procurorii din cadrul secției sunt selectați de reprezentanții Secției pentru judecători din C.S.M., ceea ce reprezintă o necorelare legislativă evidentă, de natură a încălca art.1 alin.(5) din Constituție. Mai mult, excluderea participării în comisia de concurs a unor membri C.S.M., judecători sau procurori, care nu au funcționat la o instanță de grad de cel puțin curte de apel sau, după caz, la un parchet de grad de cel puțin parchet de pe lângă curtea de apel, contravine dispozițiilor art.16 din Constituție, deoarece sunt negate beneficiile gradului profesional obținut în condițiile legii.

26. În susținerea criticilor de neconstituționalitate, autorul menționează o serie de paragrafe din „Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare din 25 ianuarie 2017”, „Raportul Comisiei Europene în cadrul MCV dat publicității la data de 13 noiembrie 2018”, „Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind mecanismul de cooperare și de verificare din 12 decembrie 2018” și, invocând considerentele Deciziei Curții Constituționale nr.2 din 11 ianuarie 2012, potrivit cărora „calitatea de membru al Uniunii Europene impune statului român obligația de a aplica acest mecanism și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru”, susține încălcarea dispozițiilor art.148 alin.(4) din Constituție.

27. Tot în Dosarul Curții Constituționale nr.2236D/2019, **în motivarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004**, reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară susține că modalitatea de definire a procurorului șef ierarhic este una care încalcă principiul subordonării ierarhice, astfel cum este el reglementat la acest moment de Constituție și de Legea nr.304/2004. Se arată că textul de lege indicat stabilește că anumiți procurori care nu au niciun fel de legătură cu S.I.I.J. devin inferiori din punct de vedere ierarhic șefului acestei secții. Având în vedere structura Ministerului Public, în cadrul P.Î.C.C.J. există direcții specializate (D.N.A., D.I.I.C.O.T.), există și secții specializate. Or, potrivit normei criticate, șeful unei astfel de secții devine superiorul ierarhic unui procuror din cadrul unei direcții, lucru total eronat, în opinia autorului excepției.

28. În Dosarul Curții Constituționale nr.2736D/2019, **în motivarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹-88⁹ din Legea nr.304/2004**, reprezentantul Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară susține că dispozițiile art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004 exclud controlul ierarhic realizat de procurorul general asupra actelor procurorului-șef al S.I.I.J. Or, acest procuror nu poate avea calitatea de procuror ierarhic superior decât asupra procurorilor din cadrul acestei secții pe care o conduce, iar nu și cu privire la actele procurorilor din alte structuri de parchet (D.N.A. sau D.I.I.C.O.T.).

29. În ceea ce privește dispozițiile art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004, referitoare la retragerea căilor de atac, autorul excepției observă că aceasta este o atribuție specifică a procurorului-șef al S.I.I.J., dar, în același timp, în raport cu dispozițiile art.88⁸ alin.(2) din Legea nr.304/2004, procurorii din cadrul acestei secții nu pot participa în ședințele de judecată. Astfel, în mod artificial, se creează o relație, dincolo de dispozițiile legale, între procurorul-șef al acestei secții și procurorul de ședință, care are o altă subordonare pe linie ierarhică, respectiv Secția judiciară, procurorul-șef al Secției judiciare și procurorul general al P.Î.C.C.J. În același timp, prin faptul că se cenzurează libertatea acestuia de a pune concluzii conform art.67 alin.(2) din Legea nr.304/2004, se încalcă principiul stabilit cu putere de lege în acest text. Deși nu sunt subordonați procurorului-șef al S.I.I.J., procurorii din cadrul Secției judiciare și din cadrul oricărui parchet care participă la ședința respectivă sunt la dispoziția celor hotărâte de procurorul-șef al S.I.I.J.

30. **Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală** arată că, potrivit art.67 alin.(1) și (2) din Legea nr.304/2004, procurorul participă la ședințele de judecată, în condițiile legii, și are rol activ în aflarea adevărului, fiind liber să prezinte în instanță concluziile pe care le consideră întemeiate, potrivit legii, ținând seama de probele administrate în cauză. În privința căilor de atac, potrivit art.68 din aceeași lege, procurorul exercită, în condițiile legii, căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești pe care le consideră netemeinice și nelegale, iar în conformitate cu dispozițiile art.415 alin.(3) din Codul de procedură penală, apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

31. În opinia instanței, modificările legislative aduse Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară prin dispozițiile criticate fac dificilă exercitarea atribuțiilor judiciare instituite *ex lege*, în considerarea rolului judiciar complex al procurorilor, ce presupune participarea procurorului în ședințele de judecată, dreptul acestuia de a formula cereri, a ridica excepții, a pune concluzii, a evalua soluția pronunțată de instanță, a exercita căile de atac și a le retrage. În condițiile în care exercitarea căilor de atac și retragerea acestora sunt atribuții ale secției specializate, iar nu ale procurorului care a participat la ședința de judecată și ale procurorului cu funcție de conducere al parchetului din care face parte procurorul de ședință, această situație reprezintă o încălcare a principiilor care guvernează activitatea Ministerului Public, venind în conflict cu prevederile art.1 alin.(3), ale art.131 și ale art.132 alin.(1) din Constituție.

32. Dispozițiile art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 sunt confuze, imprecise și imprevizibile prin crearea unei subordonări ierarhice a procurorilor care participă la ședințele de judecată și a procurorului cu funcție de conducere din aceeași unitate de parchet (inclusiv din parchetul general), față de procurorul-șef al S.I.I.J. Îndeplinirea condițiilor prevăzute de textul de lege criticat trebuie analizată pornind de la normele constituționale în materie care reglementează statutul procurorilor și rolul acestora într-un stat de drept cu referire la principiile care guvernează echilibrul între principiul controlului ierarhic și principiile libertății concluziilor procurorilor care participă în ședințele de

judecată în cauzele în care efectuarea urmăririi penale este dată în competența S.I.I.J. Prin controlul efectuat de instanța de contencios constituțional vor fi îndepărtate îndoielile ce ar putea exista în privința interpretării normelor care guvernează statutul și rolul procurorilor în statul de drept, cu condiția ca rezultatul să fie unul coerent, având aptitudinea de a produce un efect decisiv asupra modului în care își desfășoară sarcinile corespunzătoare inclusiv pe linie ierarhică, cu consecințe asupra respectării principiului legalității în activitatea judiciară.

33. **Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală – Judecătorul de cameră preliminară** apreciază că „pot exista aspecte de neconstituționalitate, care fac necesară examinarea pe fond a cererii de sesizare de către autoritatea competentă”.

34. **Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul de 5 judecători penal 2-2018** apreciază că dispozițiile legale criticate nu respectă exigențele de claritate, precizie și previzibilitate impuse de art.1 alin.(5) din Constituție, excepția invocată fiind întemeiată. Având în vedere competența dată S.I.I.J. (competență materială după calitatea persoanei determinată exclusiv de calitatea de magistrat a persoanei cercetate) și modalitatea în care legiuitorul a înțeles să reglementeze activitatea acestei secții, instanța constată că nu se asigură respectarea rolului Ministerului Public, astfel cum este consacrat de dispozițiile art.131 din Constituție, în realizarea căruia o contribuție importantă o are și procurorul ce desfășoară activitatea judiciară, acesta fiind cel care, prin participarea sa la ședințele de judecată și prin asigurarea constituirii instanței, are calitatea de reprezentant al intereselor generale ale societății, de apărător al ordinii de drept, precum și al drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor (așa cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr.76 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.174 din 13 martie 2015).

35. Astfel, pornind de la faptul că procurorii S.I.I.J., în conformitate cu alin.(2) al art.88⁸ din Legea nr.304/2004, nu asigură și participarea la ședințele de judecată în dosarele de competența S.I.I.J., activitate ce este realizată de procurori din cadrul Secției judiciare a P.Î.C.C.J. sau din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu soluționarea cauzei, se ajunge, practic, prin modul de reglementare a competențelor S.I.I.J. referitoare la promovarea și retragerea căilor de atac, ca aceasta din urmă să exercite, implicit, un control asupra activității procurorului de ședință cu toate că nu există nicio dispoziție legală care să instituie subordonarea ierarhică a magistraților din cadrul celorlalte secții ale P.Î.C.C.J., în speță a celor care funcționează în cadrul Secției judiciare, față de procurorul-șef al S.I.I.J. În plus, prin prerogativele conferite secției, și ca urmare a punerii în aplicare a dispozițiilor art.11 alin.11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018, procurorul-șef al acesteia are îndreptățirea de a verifica anumite soluții și măsuri referitoare la magistrați, date/luate de procurori din cadrul altei structuri de parchet (D.N.A., D.I.I.C.O.T., secții ale P.Î.C.C.J. și unități din subordinea acestuia), cu toate că cei din urmă nu sunt subordonați primului, aspecte care au aptitudinea de a intra în coliziune cu principiul constituțional al controlului ierarhic, instituit de art.132 din Constituție.

36. Potrivit art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

37. În Dosarul nr.2736D/2019, **Guvernul** a transmis cu Adresa nr.5/6965/2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.601 din 29 ianuarie 2019, punctul său de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate pe care o consideră întemeiată. Ca o garanție a respectării de către procurori a principiilor constituționale care guvernează activitatea lor, Constituția a consacrat și principiul unității de acțiune a membrilor Ministerului Public, sub forma controlului ierarhic. De asemenea, tot ca o concretizare la nivelul legii a principiului controlului ierarhic, consacrat de art.132 din Constituție, art.64 alin.(1) din Legea nr.304/2004 statuează că „*Dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine*”. Legea nr.304/2004 cuprinde dispoziții specifice referitoare la organizarea P.Î.C.C.J., stabilind că acesta este condus de procurorul general al P.Î.C.C.J., ajutat de un prim-adjunct și un adjunct [art.70 alin.(2) din lege], având în structură secții conduse de procurori-șefi, care pot fi ajutați de adjuncți, iar în cadrul secțiilor pot funcționa servicii și birouri conduse de procurori-șefi [art.75 din lege]. De asemenea, în conformitate cu prevederile legii de organizare judiciară, în cadrul P.Î.C.C.J. funcționează D.I.I.C.O.T. și D.N.A., structuri cu personalitate juridică proprie, conduse de procurorul general al P.Î.C.C.J. prin intermediul procurorilor-șefi ai acestor direcții.

38. Or, în opinia Guvernului, dispozițiile legale criticate instituie, cu încălcarea Legii fundamentale, o excepție de la principiul constituțional al controlului ierarhic specific activității procurorilor. Astfel, statutul special al S.I.I.J. contravine cadrului constituțional care normează statutul procurorilor, dându-i procurorului-șef al S.I.I.J. prerogative aferente calității de procuror ierarhic superior, cu excluderea procurorului general al P.Î.C.C.J. și a celorlalți șefi de parchete de la exercitarea controlului ierarhic, prin reglementarea dreptului să exercite și să retragă căi de atac în cauze penale în care procurorii din cadrul S.I.I.J. nu participă la judecată, participarea la ședințele de judecată în

cauzele de competența S.I.I.J. fiind asigurată, în conformitate cu art.88⁸ alin.(2) din Legea nr.304/2004, de procurori din cadrul Secției judiciare a P.Î.C.C.J. sau, după caz, de către procurori din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu judecarea cauzei.

39. Totodată, art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004 reliefează atribuția procurorului-șef al S.I.I.J. de verificare a legalității și temeiniciei unor acte și măsuri procesuale adoptate de procurori din cadrul altor parchete (D.N.A., D.I.I.C.O.T., alte secții ale P.Î.C.C.J., celelalte unități de parchet), putere de decizie ce aparține exclusiv procurorului ierarhic superior. Or, astfel de soluții legislative contravin principiului controlului ierarhic, întrucât, prin efectul dispozițiilor legale criticate, procurorii din cadrul secțiilor/direcțiilor P.Î.C.C.J. sau al celorlalte parchete devin practic subordonați procurorului-șef al S.I.I.J., deși formal niciunul nu este subordonat ierarhic acestuia.

40. Dispozițiile legale criticate vin în contradicție și cu dispozițiile art.88² alin.(1) din Legea nr.304/2004, care prevăd faptul că „*Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic*”, astfel că existența acestor soluții legislative contradictorii și anularea unor dispoziții legale prin intermediul altor prevederi cuprinse în același act normativ conduc la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, ca urmare a lipsei de claritate și predictibilitate a normei, principii ce constituie o dimensiune fundamentală a statului de drept, astfel cum acesta este consacrat în mod expres prin dispozițiile art.1 alin.(3) din Legea fundamentală.

41. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

42. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

43. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art.88¹-88⁹ din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, precum și dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.862 din 10 octombrie 2018, în ansamblul său.

44. Dispozițiile art.88¹-88⁹ din Legea nr.304/2004 au fost introduse prin Legea nr.207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.636 din 20 iulie 2018, sunt cuprinse în secțiunea 2¹, intitulată *Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție*, și reglementează înființarea și funcționarea în cadrul P.Î.C.C.J. a S.I.I.J., care are competența exclusivă de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecători și procurori, inclusiv judecătorii și procurorii militari și cei care au calitatea de membri ai C.S.M. Obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie în mod expres dispozițiile art.88¹ alin.(6) și ale art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, astfel cum acestea au fost modificate prin art.14 pct.4 și pct.6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.137 din 20 februarie 2019, texte de lege care au următorul conținut:

- Art.88¹ alin.(6): „*Ori de câte ori Codul de procedură penală sau alte legi speciale fac trimitere la «procurorul ierarhic superior» în cazul infracțiunilor de competența Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, prin acesta se înțelege procurorul șef al secției, inclusiv în cazul soluțiilor dispuse anterior operaționalizării acesteia.*”;

- Art.88⁸ alin.(1) lit.d): „*(1) Atribuțiile Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție sunt următoarele: [...] d) exercitarea și retragerea căilor de atac în cauzele de competența Secției, inclusiv în cauzele aflate pe rolul instanțelor sau soluționate definitiv anterior operaționalizării acesteia potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.*”.

45. Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018 a reglementat o procedură derogatorie de la art.88³-88⁵ din Legea nr.304/2004, în vederea numirii provizorii a procurorului-șef, a procurorului-șef adjunct și a cel puțin unei treimi din procurorii secției, ceea ce a permis operaționalizarea secției în termenul stabilit de lege.

46. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art.1 alin.(3) privind statul de drept, art.131 privind rolul

Ministerului Public și art.132 alin.(1) privind statutul procurorului cu referire la principiul legalității, imparțialității și controlului ierarhic în virtutea cărora funcționează Ministerul Public.

47. În ceea ce privește susținerile reprezentantului Ministerului Public, formulate în ședința publică desfășurată în fața Curții Constituționale, care vizează extinderea obiectului excepției de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art.II alin.(11) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018, la Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2019 și la dispozițiile art.453 lit.f) din Codul de procedură penală, Curtea constată că o atare solicitare nu poate fi primită. Astfel, potrivit art.29 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești [...]*”, iar alin.(4) al aceluiași articol prevede că „*Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți [...]*”. Cadrul procesual specific al excepției de neconstituționalitate este, așadar, cel fixat prin actul de sesizare a Curții Constituționale de către instanța de judecată în fața căreia a fost invocată excepția. Prin urmare, în fața Curții Constituționale obiectul excepției nu poate fi altul decât cel stabilit prin actul de sesizare. O extindere a acestuia, ca urmare a admiterii cererii făcute în fața Curții de către o parte, excedează cadrului stabilit prin Legea nr.47/1992. În acest sens, Curtea s-a pronunțat, de exemplu, prin Decizia nr.528 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.401 din 15 iunie 2012, Decizia nr.272 din 23 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.564 din 4 septembrie 2013, sau Decizia nr.548 din 13 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.897 din 15 noiembrie 2017. Așa fiind, Curtea se va pronunța asupra excepției de neconstituționalitate astfel cum aceasta a fost formulată în fața instanțelor de judecată.

48. Criticile vizează înființarea S.I.I.J., care funcționează în cadrul P.Î.C.C.J., *în ansamblul său*, (i) din perspectiva efectelor pe care instituirea acestei noi structuri de parchet le are asupra competențelor altor structuri deja existente, (ii) din perspectiva creării unui regim discriminatoriu, neîntemeiat pe criterii obiective și raționale, (iii) din perspectiva faptului că nu respectă obligațiile care decurg din calitatea de membru al Uniunii Europene a statului român. De asemenea, sunt formulate *critici punctuale* care vizează (iv) modul de reglementare a instituției procurorului-șef al S.I.I.J. [art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004], (v) competența procurorului-șef S.I.I.J. de a retrage căile de atac în cauzele de competența S.I.I.J. [art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004], (vi) selectarea procurorilor din cadrul S.I.I.J. de către reprezentanții Secției pentru judecători a C.S.M. [art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004] și (vii) excluderea participării din comisia de concurs (privind selectarea procurorilor S.I.I.J.) a unor membri C.S.M., judecători sau procurori, care nu au funcționat la o instanță/parchet de grad de cel puțin curte de apel/parchet de pe lângă curte de apel [art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004].

49. Analizând criticile formulate, Curtea reține că prin Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.146 din 15 februarie 2018, par.126-152, s-a pronunțat asupra primelor trei aspecte și, din perspectiva unor critici diferite, asupra celui de-al patrulea aspect, celelalte critici neavând răspuns în precedentul judiciar și urmând a fi soluționate în prezenta cauză.

50. În ceea ce privește prima critică referitoare la efectele pe care înființarea acestei secții le are asupra competenței D.N.A., în sensul diminuării acesteia în ceea ce privește cercetarea infracțiunilor de corupție, a infracțiunilor asimilate și în legătură directă cu acestea, comise de către judecători, procurori, respectiv de către membrii C.S.M., precum și a celor comise de alte persoane alături de magistrați, Curtea a apreciat că aceasta este neîntemeiată. Opțiunea legiuitorului în sensul înființării unei noi structuri de parchet – secție în cadrul P.Î.C.C.J. – corespunde competenței sale constituționale de legiferare în domeniul organizării sistemului judiciar, în acord cu dispozițiile constituționale cuprinse în art.126 alin.(1) și (4), care sunt pe deplin aplicabile și în cazul structurilor de parchete care funcționează pe lângă instanțele de judecată. Curtea a reținut că nu constituie o problemă de constituționalitate faptul că o structură de parchet preexistentă pierde o parte dintre competențele sale legale, atâta vreme cât respectiva structură de parchet nu are o consacrare constituțională.

51. Referitor la cea de-a doua critică, potrivit căreia înființarea acestei structuri de investigare a infracțiunilor exclusiv pentru categoria profesională a magistraților nu are la bază un criteriu obiectiv și rațional și reprezintă o evidentă măsură discriminatorie, de natură a înfrânge principiul constituțional al egalității în drepturi, Curtea a constatat că aceasta este, de asemenea, neîntemeiată, întrucât înființarea unor structuri de parchet specializate pe domenii de competență materială (D.N.A. sau D.I.I.C.O.T.) sau personală (S.I.I.J.) constituie expresia opțiunii legiuitorului, care, în funcție de necesitatea prevenirii și combaterii anumitor fenomene infracționale, decide cu privire la oportunitatea reglementării acestora.

52. Curtea a reținut că, în contextul normativ constituțional și legal în vigoare, stabilind competența P.Î.C.C.J. de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de „judecători și

procurori, inclusiv judecătorii și procurorii militari și cei care au calitatea de membri ai C.S.M.”, dispozițiile criticate completează competența P.Î.C.C.J. de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecătorii de la judecătorii, tribunale, tribunale militare, curți de apel și Curtea Militară de Apel și procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe.

53. Cu privire la reglementarea competenței după calitatea persoanei, în ceea ce îi privește pe judecători și procurori, Curtea a făcut trimitere la jurisprudența sa (Decizia nr.599 din 21 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.886 din 5 decembrie 2014, par.16-18, și Decizia nr.909 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.23 din 11 ianuarie 2013), în care a arătat că „stabilirea competenței, inclusiv a celei după calitatea persoanei și instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești sunt de competența exclusivă a legiuitorului, care poate prevedea, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, precum și modalități de exercitare a drepturilor procesuale, fără ca prin aceasta să se aducă atingere prevederilor constituționale. Astfel, reglementarea competenței curților de apel de a soluționa în primă instanță infracțiunile săvârșite de judecătorii de la curțile de apel și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe nu este de natură să aducă atingere prevederilor art.16 din Legea fundamentală, deoarece situația deosebită a acestor categorii profesionale justifică un tratament juridic diferit”. De asemenea, Curtea a constatat că „instituirea unor reguli de competență după calitatea persoanei nu îngreșește dreptul persoanelor de a se adresa instanțelor judecătorești și de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces public, judecat de către o instanță independentă, imparțială și stabilită prin lege, într-un termen rezonabil, condiții care sunt asigurate și în situația judecării cauzelor în primă instanță de către curțile de apel”.

54. Prin urmare, constatând că înființarea S.I.I.J. la nivelul celui mai înalt parchet național are ca scop crearea unei structuri specializate, cu un obiect determinat de investigație, și constituie o garanție legală a principiului independenței justiției, sub aspectul componente sale individuale, independența judecătorului, Curtea a reținut că „se asigură, pe această cale, o protecție adecvată a magistraților împotriva presiunilor exercitate asupra lor, împotriva abuzurilor săvârșite prin sesizări/denunțuri arbitrare și se asigură o practică unitară, la nivelul acestei structuri de parchet, cu privire la efectuarea actelor de urmărire penală pentru infracțiunile săvârșite de magistrați.”.

55. Mai mult, Curtea a observat că *stabilirea unor reguli speciale de competență cu privire la o anumită categorie de persoane nu reprezintă un element de noutate în actualul cadru normativ procesual penal*. Astfel, Codul de procedură penală stabilește competența tribunalului militar, care, potrivit art.37 alin.(1), judecă în primă instanță toate infracțiunile comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, și a curții militare de apel, care, în temeiul art.39 alin.(1), judecă în primă instanță anumite infracțiuni comise de militari, cele comise de judecătorii tribunalelor militare și de procurorii militari de la parchetele militare care funcționează pe lângă aceste instanțe, precum și cele săvârșite de generali, mareșali și amirali. Cu privire la normele speciale de competență a parchetelor militare, Curtea s-a pronunțat, de exemplu, prin Decizia nr.273 din 26 iunie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.559 din 4 august 2003, statuând că „instituirea instanțelor militare, a căror competență este determinată de calitatea persoanelor de militari sau de angajați ai anumitor organe [...] nu încalcă nici principiul egalității în drepturi, nici drepturile procesuale garantate în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Existența unei competențe personale nu exclude egalitatea cetățenilor în fața legii, întrucât instituirea ei, care este atributul legiuitorului, așa cum se prevede în art.125 alin.(3) din Constituție [în prezent, art.126 alin.(2) din Constituția republicată], nu se face în mod discriminatoriu, ci în raport cu specializarea cerută de calitatea de militar sau de angajat civil în forțele armate. De asemenea, nu se încalcă dreptul de acces liber la justiție, deoarece dispozițiile legale criticate nu înlătură posibilitatea inculpatului de a beneficia de toate drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces echitabil.”.

56. În plus, prin Decizia nr.1.363 din 27 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.836 din 4 decembrie 2009, Curtea a constatat că „nu poate fi reținută pretinsa încălcare a principiului egalității în drepturi, întrucât textele de lege criticate se aplică tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei criticate, fără privilegii sau discriminări arbitrare. În plus, stabilirea unor reguli speciale de competență cu privire la o anumită categorie de persoane - militari în activitate, în sensul că în cauzele privind infracțiunile de corupție săvârșite de aceștia, urmărirea penală se efectuează de procurori militari din cadrul Direcției Naționale Anticorupție, indiferent de gradul militar pe care îl au persoanele cercetate, nu este contrară principiului egalității, care, astfel cum a statuat în mod constant Curtea Constituțională în jurisprudența sa, nu înseamnă uniformitate, astfel încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un regim juridic egal, pentru situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit”.

57. Având în vedere toate aceste argumente, Curtea a concluzionat că este neîntemeiată critica potrivit căreia înființarea acestei structuri de investigare a infracțiunilor exclusiv pentru categoria

profesională a magistraților reprezintă o măsură discriminatorie, de natură a încălca prevederile art.16 din Constituție.

58. În ceea ce privește cea de-a treia critică de neconstituționalitate care vizează invocarea prevederilor art.148 alin.(2) și (4) din Constituție, care prevăd prioritatea de aplicare a prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și a celorlalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu față de dispozițiile contrare din dreptul intern, întrucât autorii excepției nu au relevat niciun act european cu caracter obligatoriu care să susțină criticile formulate, Curtea a constatat că aceste norme constituționale nu au incidență în materia supusă controlului. Acest argument rămâne valabil și în prezenta cauză, Curtea urmând a respinge criticile întemeiate pe aceste dispoziții constituționale.

59. Referitor la cea de-a patra critică de neconstituționalitate care vizează modul de reglementare a instituției procurorului-șef al S.I.I.J. sub aspectul respectării principiului controlului ierarhic, Curtea a reținut că transpunerea în plan legal a acestui principiu constituțional pe care se fundamentează activitatea procurorilor în România o constituie prevederile art.65 din Legea nr.304/2004, potrivit căreia „(1) Procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului parchetului respectiv.

(2) Conducătorul unui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție.

(3) Controlul exercitat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție, de procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel asupra procurorilor din subordine se poate realiza direct sau prin procurori anume desemnați.”

60. De asemenea, în temeiul art.70 alin.(2) din Legea nr.304/2004, „Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ajutat de un prim-adjunct și un adjunct”. Mai mult, dispozițiile art.72 din lege prevăd că „Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție exercită, direct sau prin procurori anume desemnați, controlul asupra tuturor parchetelor”. Reglementând organizarea P.Î.C.C.J., prevederile art.75 teza întâi din lege stabilesc că acesta „are în structură secții conduse de procurori-șefi, care pot fi ajutați de adjuncți”. Așa fiind, Curtea a observat că procurorul șef de secție din structura P.Î.C.C.J. este subordonat conducătorului acestui parchet, deci este subordonat ierarhic procurorului general al P.Î.C.C.J., astfel că în raporturile dintre procurorul-șef al S.I.I.J. și procurorul general al P.Î.C.C.J. sunt aplicabile dispozițiile art.64 din Legea nr.304/2004, potrivit căreia „(1) Dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine”, iar „(3) Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale”, precum și prevederile procesual penale cuprinse, de exemplu, în art.304, art.335 alin.(1), art.328 alin.(1) sau în art.339 alin.(2) din Codul de procedură penală.

61. Din analiza coroborată a tuturor acestor norme, Curtea a constatat că procurorul șef de secție din structura P.Î.C.C.J. este subordonat conducătorului acestui parchet. Având în vedere că S.I.I.J. este o structură specializată din cadrul P.Î.C.C.J., procurorul-șef al acestei secții este subordonat ierarhic procurorului general al P.Î.C.C.J.

62. În cauzele deduse judecării în cadrul prezentului control de constituționalitate, autorii excepției formulează o nouă critică referitoare la încălcarea principiului subordonării ierarhice, susținând că dispozițiile art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004 stabilesc că „procurori care nu au niciun fel de legătură cu S.I.I.J. devin inferiori din punct de vedere ierarhic șefului acestei secții”.

63. Analizând art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004, Curtea observă că intenția legiuitorului a fost aceea de a defini „procurorul ierarhic superior” în cazul infrațiunilor de competența S.I.I.J. Reglementând că „ori de câte ori Codul de procedură penală sau alte legi speciale fac trimitere la «procurorul ierarhic superior» [...] prin acesta se înțelege procurorul șef al secției”, legiuitorul stabilește în mod expres că în cazul infrațiunilor de competența secției, indiferent de ierarhiile intermediare existente în interiorul acesteia, numai procurorul-șef al secției reprezintă „procuror ierarhic superior”, în sensul legii penale.

64. Cu privire la competențele procurorilor care ocupă funcții de conducere în interiorul structurilor de parchet, Codul de procedură penală le delimitează în mod expres, realizând o distincție între procurorul-șef de secție și procurorul ierarhic superior. Astfel, cu titlu de exemplu, dispozițiile art.328 alin.(1) din cod stabilesc în mod expres că, atunci „când a fost întocmit de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-șef de secție”, dispozițiile art.339 alin.(1) reglementează că „plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă [...] de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție”. Pe de altă parte, dispozițiile

art.304 alin.(2) din cod prevăd că atunci când „*procurorul ierarhic superior*” constată că un act sau o măsură procesuală a procurorului ierarhic inferior „*nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale sau este neîntemeiată, o infirmă motivat, din oficiu sau la plângerea persoanei interesate*”, în vreme ce art.335 alin.(1) stipulează că „*dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția constată, ulterior, că nu a existat împrejurarea pe care se întemeia clasarea, infirmă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale*”. Limitându-se la exemplele extrase, Curtea constată că, în ceea ce privește confirmarea rechizitoriului sau soluționarea plângerii împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror, competența aparține procurorului-șef de secție din cadrul P.Î.C.C.J., în vreme ce în cazul infirmării actelor procesuale sau procedurale sau în cazul reluării în caz de redeschidere a urmăririi penale, legiuitorul lasă aceste atribuții în sarcina procurorului ierarhic superior, care poate fi un procuror șef al unei structuri de parchet din cadrul unei secții a P.Î.C.C.J.. Cu alte cuvinte, dreptul comun în materia procedurii penale stabilește competențe atât în sarcina procurorului-șef de secție din cadrul P.Î.C.C.J., cât și în sarcina procurorilor-șefi ai structurilor de parchet din cadrul respectivei secții, distincția operată de norma legală dând expresie principiului controlului ierarhic care caracterizează organizarea și funcționarea în cadrul unei unități de parchet.

65. Prin asimilarea înțelesului noțiunii de „*procuror ierarhic superior*” (genul proxim) cu noțiunea de „*procuror șef al secției*” (diferența specifică), în cadrul definiției pe care norma criticată încearcă să o ofere, legiuitorul identifică „întregul” cu „partea”, înlăturând regimul juridic corespunzător statutului de procuror ierarhic superior al procurorilor cu funcții de conducere din cadrul S.I.I.J. Cu alte cuvinte, norma supusă controlului nu recunoaște această calitate, sub aspectul drepturilor și obligațiilor procesual penale, procurorilor adjuncți ai secției și procurorilor-șefi ai structurilor care se pot constitui în interiorul secției, respectiv birouri sau servicii. Or, în condițiile în care cadrul normativ în vigoare și regulamentele interioare de organizare și funcționare a unităților de parchet prevăd posibilitatea constituirii, în interiorul lor, a unor structuri (birouri/servicii) care au ca scop asigurarea unei mai bune administrări a activității judiciare, iar principiul controlului ierarhic presupune delimitarea riguroasă a competențelor procurorilor care conduc aceste structuri atât în raporturile cu procurorii din subordine, cât și cu procurorii ierarhic superiori, definirea procurorului-șef al S.I.I.J. ca procuror ierarhic superior în toate cazurile și cu privire la toate aspectele procedurale pe care le implică urmărirea penală a infracțiunilor de competența secției ignoră principiul constituțional, lipsind de efecte juridice calitatea de procuror-șef adjunct al secției sau de procuror-șef al unei structuri din interiorul secției (birou/serviciu).

66. Curtea observă, așadar, că, în contextul normativ actual, din dispozițiile art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004 nu rezultă cu claritate și previzibilitate care sunt atribuțiile persoanelor care ocupă aceste funcții, modul lor de exercitare și, implicit, efectele juridice ale actelor întocmite în această calitate de persoanele în cauză.

67. Prin urmare, din perspectiva structurii organizatorice interne a S.I.I.J., Curtea constată că dispozițiile art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004, care prevăd că ori de câte ori o lege face trimitere la procurorul ierarhic superior în cazul infracțiunilor de competența S.I.I.J., prin acesta se înțelege procurorul-șef al secției, contravin prevederilor constituționale cuprinse în art.1 alin.(5) referitoare la claritatea și previzibilitatea normei, precum și art.132 alin.(1) care consacră principiul controlului ierarhic în activitatea procurorilor.

68. Mai mult, Curtea constată că și în ceea ce privește sintagma „*inclusiv în cazul soluțiilor dispuse anterior operaționalizării acesteia*”, textul este echivoc și confuz, cel puțin sub două aspecte. Primul vizează faptul că stabilirea calității de „procuror ierarhic superior” se poate realiza în cadrul unei unități de parchet prin raportare la structurile componente organizate ale acesteia (secții, servicii, birouri), fiind, așadar, inerentă modului în care este structurată unitatea de parchet, caracterizată prin dimensiunile și competențele fiecărui element component și prin raporturile stabilite între ele. Or, norma criticată definește noțiunea prin raportare „la soluții dispuse”, ceea ce nu numai că este lipsit de logică juridică, dar generează și confuzie cu privire la modul în care se exercită competențele procurorului ierarhic superior, așa cum se va demonstra în continuare. Este evident că noțiunea de „procuror ierarhic superior” vizează întotdeauna poziția într-o ierarhie, determinată prin raportare la o anumită structură organizatorică și nicidecum prin raportare la „soluțiile dispuse” în cauzele înregistrate pe rolul unui anumit parchet. Este adevărat că verificarea efectuată în virtutea principiului controlului ierarhic, realizată în temeiul legii și al Constituției, vizează implicit soluțiile dispuse în cauzele aflate pe rolul parchetului, însă controlul efectiv se realizează numai cu privire la activitatea procurorului din subordine, potrivit structurii ierarhice întocmite conform legii. Ordinea ierarhică nu poate avea ca fundament soluțiile dispuse în anumite cauze, ci o structură predeterminată, care funcționează, potrivit art.132 alin.(1) din Constituție, după principiile legalității, imparțialității și controlului ierarhic.

69. Al doilea aspect criticabil în ceea ce privește sintagma „*inclusiv în cazul soluțiilor dispuse anterior operaționalizării acesteia*” vizează modul deficitar în care legiuitorul reglementează o situație tranzitorie. Având în vedere momentul în care sunt dispuse soluțiile prin raportare la care

procurorul-șef al secției își exercită calitatea de procuror ierarhic superior – anterior operaționalizării secției, deci anterior momentului în care aceasta a devenit funcțională, norma dobândește un vădit caracter tranzitoriu, reglementând situația cauzelor preluate de către S.I.I.J. de la alte structuri de parchet. Dincolo de modul impropriu de redactare a normei tranzitorii – în cadrul definirii noțiunii de „procuror ierarhic superior” –, Curtea constată că aceasta încalcă principiul controlului ierarhic, întrucât stabilește în competența procurorului-șef al S.I.I.J. controlul asupra activității unor procurori din afara acestei secții cu privire la actele dispuse de aceștia în cauzele care ulterior au fost transferate în competența S.I.I.J. Or, este evident că, stabilind structura ierarhică din cadrul P.Î.C.C.J., legea nu poate crea raporturi de conducere/subordonare decât în plan vertical, iar nu și în plan orizontal între diferitele secții/direcții ale P.Î.C.C.J. Principiul subordonării ierarhice este aplicabil în interiorul fiecărei structuri, procurorii fiind supuși controlului exercitat de procurorul ierarhic superior, toate aceste structuri fiind subordonate procurorului general al P.Î.C.C.J.

70. Având în vedere toate aceste aspecte, Curtea constată că dispozițiile art.88¹ alin.(6) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, astfel cum au fost modificate prin art.14 pct.4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2019, contravin prevederilor constituționale cuprinse în art.1 alin.(5) referitor la claritatea și previzibilitatea legii, precum și în art.131 alin.(1) și în art.132 alin.(1) cu referire la principiul legalității și controlului ierarhic în virtutea cărora funcționează Ministerul Public.

71. În ceea ce privește cea de-a cincea critică de neconstituționalitate care vizează competența procurorilor S.I.I.J. de a exercita și retrage căile de atac în cauzele de competența secției, inclusiv în cauzele aflate pe rolul instanțelor sau soluționate definitiv anterior operaționalizării acesteia, prevăzută de art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004, Curtea constată că aceasta reprezintă o opțiune a legiuitorului în acord cu prevederile constituționale cuprinse în art.126 alin.(1) și (4), care sunt pe deplin aplicabile și în cazul structurilor de parchete care funcționează pe lângă instanțele de judecată. Așa cum a statuat și prin Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018, Curtea reține că nu constituie o problemă de constituționalitate faptul că o structură de parchet preexistentă pierde o parte dintre competențele sale legale, atâta vreme cât respectiva structură de parchet nu are o consacrare constituțională. Astfel, împrejurarea că odată cu înființarea S.I.I.J. și stabilirea competenței acesteia după calitatea persoanei în activitatea de urmărire penală legiuitorul a stabilit competența funcțională a acestei structuri de parchet cu privire la exercitarea și retragerea căilor de atac în cauzele de competența secției, deci o competență ce ține de activitatea judiciară a Ministerului Public, nu poate fi considerată o depășire a cadrului constituțional de legiferare în materia competențelor acestei autorități publice. Așa cum în mod constant a reținut Curtea în jurisprudența sa, marja de apreciere a legiuitorului în materia stabilirii competențelor organelor judiciare și a procedurii de judecată este largă, limitele constituționale fiind determinate de drepturile și libertățile cetățenilor, care trebuie respectate în acord cu normele constituționale.

72. În acest context, susținerea potrivit căreia „retragerea apelului de către procurorul-șef al S.I.I.J. contravine principiului legalității, întrucât dispoziția legală criticată acordă această posibilitate unui procuror care nu a participat la ședințele de judecată și, prin urmare, nu cunoaște dosarul și care nici nu a fost informat de procurorul care participă la judecată că apelul ar trebui retras” reprezintă o supoziție a autorilor excepției de neconstituționalitate, care nu poate fi reținută în cadrul controlului de constituționalitate. Orice competență atribuită prin lege autorității publice (în cazul de față exercitarea căilor de atac în cauzele de competența S.I.I.J., deci inclusiv posibilitatea retragerii acestora în cazul în care au fost anterior formulate) se prezumă a fi îndeplinită cu bună-credință, în acord cu obligațiile legale și constituționale ale autorității publice, respectiv cu rolul Ministerului Public de a reprezenta, inclusiv în fața instanțelor judecătorești, interesele generale ale societății.

73. Cu toate acestea, Curtea constată că, atribuind competența promovării sau retragerii căilor de atac în cauzele de competența S.I.I.J., inclusiv în cauzele aflate pe rolul instanțelor sau soluționate definitiv anterior operaționalizării acesteia potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2018, legiuitorul nu a operat modificarea corelativă a dispozițiilor legale în vigoare referitoare la competența Ministerului Public de reprezentare judiciară în fața instanțelor judecătorești. Dimpotrivă, art.88⁸ alin.(2) din lege prevede că „*Participarea la ședințele de judecată în cauzele de competența secției se asigură de procurori din cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de către procurori din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu judecarea cauzei*”.

74. În primul rând, astfel cum a statuat instanța constituțională în jurisprudența sa, „prin aplicarea principiului controlului ierarhic, se asigură îndeplinirea de către toți procurorii din sistemul Ministerului Public a funcției lor de reprezentare a intereselor întregii societăți, altfel spus, exercitarea atribuțiilor de autoritate publică de către acesta, fără discriminare și fără părtinire. În virtutea acestui principiu, Ministerul Public este conceput ca un sistem piramidal, în care măsurile de aplicare a legii adoptate de procurorul ierarhic superior sunt obligatorii pentru procurorii din subordine, ceea ce conferă

substanțialitate principiului exercitării ierarhice a controlului în cadrul acestei autorități publice” (a se vedea Decizia nr.345 din 18 aprilie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.415 din 15 iunie 2006).

75. La nivel infraconstituțional, prevederile art.65 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară dezvoltă principiul constituțional al controlului ierarhic specific activității procurorilor stabilind faptul că procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului parchetului respectiv, conducătorul unui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție. De asemenea, legea prevede că exercitarea controlului de către procurorul general al P.Î.C.C.J., de către procurorul-șef al D.N.A., de către procurorul-șef al D.I.I.C.O.T. sau de către procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel asupra procurorilor din subordine se poate realiza direct sau prin procurori anume desemnați.

76. Astfel, în raporturile de serviciu în care intră procurorul de ședință sunt aplicabile dispozițiile art.64 din Legea nr.304/2004, potrivit cărora „(1) *Dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine*”, iar „(3) *Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale*”. De asemenea, sunt incidente prevederile procesual penale cuprinse, de exemplu, în art.304, art.335 alin.(1), art.328 alin.(1) sau în art.339 alin.(2). Prin urmare, procurorii din cadrul Secției judiciare a P.Î.C.C.J. se subordonează, potrivit legii, doar procurorului-șef al secției din care fac parte și, prin intermediul acestuia, procurorului general al P.Î.C.C.J.. În mod similar, procurorii din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu soluționarea cauzei se subordonează, potrivit legii, doar procurorului-șef al parchetului din care face parte și, prin intermediul acestuia, conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție și, în final, procurorului general al P.Î.C.C.J..

77. Curtea reține că activitățile judiciare pe care le implică participarea procurorului la ședințele de judecată constau în invocarea, pe parcursul judecării, a unor excepții, formularea unor cereri (inclusiv cu privire la probatoriul administrat în cauză) și punerea de concluzii ce influențează în mod determinant soluția ce va fi dată în cauză. Așa fiind, apare ca evident faptul că aprecierea asupra legalității și temeiniciei măsurilor dispuse de instanța de judecată și asupra legalității și temeiniciei hotărârii pronunțate, cu consecința atacării sau nu a acesteia la instanța de control judiciar este inerentă activității de reprezentare judiciară pe care procurorul de ședință a desfășurat-o în fața primei instanțe. Or, prin modul de reglementare a competenței S.I.I.J., referitoare la promovarea și retragerea căilor de atac, rezultă că această secție, evaluând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești pronunțate, exercită, implicit, un control asupra activității procurorului de ședință, în condițiile în care nu există niciun temei legal care să instituie supraordonarea ierarhică a procurorului-șef al S.I.I.J. față de procurorii din cadrul celorlalte secții ale P.Î.C.C.J., respectiv a procurorilor din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu judecarea cauzei.

78. În al doilea rând, deși statutul S.I.I.J. este cel de secție în cadrul P.Î.C.C.J., dispozițiile legale criticate atribuie S.I.I.J. un statut special, preeminent față de celelalte structuri de parchet din P.Î.C.C.J. (D.N.A., D.I.I.C.O.T., Secția judiciară) și, totodată, o poziție supraordonată în ierarhia Ministerului Public, cu încălcarea art.132 din Constituție, care consacră principiul controlului ierarhic în cadrul acestei autorități publice. Dispozițiile art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 ignoră principiile legalității și imparțialității, materializate în principiul libertății concluziilor pe care procurorul de ședință le poate formula în cauza în care asigură reprezentarea intereselor generale ale societății, ceea ce contravine prevederilor constituționale cuprinse în art.1 alin.(3) privind statul de drept și în art.1 alin.(5) referitor la respectarea legii și supremația Constituției.

79. În al treilea rând, având în vedere cadrul normativ actual în care procurorii S.I.I.J. își desfășoară competențele, Curtea reține că dispozițiile art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 referitoare la promovarea și retragerea căilor de atac în cauzele date în competența lor de urmărire penală nu se corelează cu celelalte dispoziții ale legii de organizare judiciară, neîntrunind condițiile de calitate ale normei, astfel cum acestea au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale referitoare la art.1 alin.(5) din Constituție. Curtea constată că, potrivit dispozițiilor art.88⁸ alin.(1) din Legea nr.304/2004, cu modificările și completările ulterioare, procurorii S.I.I.J. au ca atribuții efectuarea urmăririi penale pentru infracțiunile aflate în competența lor, sesizarea instanțelor judecătorești pentru luarea măsurilor prevăzute de lege și pentru judecarea cauzelor, exercitarea și retragerea căilor de atac în cauzele de competența lor, inclusiv în cele aflate pe rolul instanțelor sau soluționate definitiv anterior operaționalizării S.I.I.J. Însă, în conformitate cu art.88⁸ din Legea nr.304/2004, procurorii S.I.I.J. nu asigură și participarea la ședințele de judecată în dosarele de competența Secției, activitate ce este realizată de procurori din cadrul Secției judiciare a P.Î.C.C.J. sau de procurori din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu soluționarea cauzei.

80. În fine, dispozițiile criticate sunt lipsite de claritate și previzibilitate, întrucât generează confuzie cu privire la declararea și exercitarea căilor de atac în cauzele în care competența de urmărire

penală aparține S.I.I.J. Astfel, pe lângă interpretarea conform căreia, deși nu îndeplinește atribuții de reprezentare judiciară în fața instanțelor judecătorești, neparticipând la ședințele de judecată, această structură este singurul titular al declarării/retragerii căilor de atac care vizează hotărârile pronunțate în cauzele în care competența de urmărire penală aparține S.I.I.J., din coroborarea cu art.88⁸ alin.(2) din lege, dispozițiile art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 pot fi interpretate și în sensul că, alături de procurorii care participă la ședințele de judecată, care aparțin altor structuri de parchet, S.I.I.J. devine titular al acestei competențe. În acest din urmă caz, modul de exercitare a acestei competențe comune este imprevizibil, potențial generator de practici neunitare sau conflicte pozitive de competență, situații pe care legiuitorul a omis să le reglementeze.

81. Prin urmare, Curtea constată că dispozițiile art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, astfel cum au fost modificate prin art.14 pct.6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.7/2019, contravin prevederilor constituționale cuprinse în art.1 alin.(3) privind statul de drept, art.1 alin.(5) referitor la respectarea legii și supremația Constituției, precum și în art.131 alin.(1) și în art.132 alin.(1) cu referire la principiul legalității și controlului ierarhic în virtutea cărora funcționează Ministerul Public.

82. O altă critică de neconstituționalitate vizează selectarea procurorilor din cadrul S.I.I.J. de către reprezentanții Secției pentru judecatori a C.S.M., ceea ce reprezintă, în opinia autorilor excepției, o necorelare legislativă cu normele care consacră principiul separării carierelor, de natură a încălca art.1 alin.(5) din Constituție.

83. Principiul separării carierelor a dobândit consacrare legală în urma modificării Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care la art.1 alin.(2) prevede următoarele: *„Cariera judecătorului este separată de cariera procurorului, judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor”*. Dispozițiile legale supuse controlului de constituționalitate, respectiv art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004, stabilesc norme derogatorii de la Legea nr.303/2004, în ceea ce privește procedura de selecție a procurorului-șef de secție, a procurorului-șef adjunct și a procurorilor sub aspectul componenței comisiei de concurs, astfel: *„Componența comisiei de concurs este următoarea: a) 3 membri judecatori, care fac parte din Secția pentru judecatori și au funcționat la o instanță de grad de cel puțin curte de apel, desemnați de Secția pentru judecatori; b) un membru procuror, care face parte din Secția pentru procurori și a funcționat la un parchet de grad de cel puțin parchet de pe lângă curtea de apel, desemnat de Secția pentru procurori.”*

84. Deși este preferabil ca normele privind statutul și cariera procurorilor să se regăsească în mod unitar cuprinse într-un singur act normativ, respectiv Legea nr.303/2004, opțiunea legiuitorului de a reglementa distinct în cuprinsul actului normativ prin care se înființează noi structuri de parchet, respectiv Legea nr.304/2004, a acelor norme de drept care prezintă caracter de specificitate nu afectează constituționalitatea acestei din urmă legi, care este, deopotrivă, o lege organică, deci cu aceeași forță juridică cu legea care constituie dreptul comun în materie. Noile reglementări nu au aplicabilitate generală, nu înlocuiesc și nici nu modifică normele privind statutul procurorilor consacrat de Legea nr.303/2004, ci doar stabilesc acele elemente care derogă de la dreptul comun și care se vor aplica în regim de lege specială. Cu alte cuvinte, deși principiul separării carierelor ține de statutul celor două magistraturi, având caracter de normă generală, el nu are o consacrare constituțională, astfel că poate suporta derogări prin norme cu caracter special, precum normele supuse controlului. Așadar, Curtea constată că dispozițiile art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004 sunt constituționale prin raportare la prevederile art.1 alin.(5) din Constituție, din perspectiva respectării normelor de tehnică legislativă.

85. În fine, o ultimă critică de neconstituționalitate vizează excluderea participării din comisia de concurs (privind selectarea procurorilor S.I.I.J.) a unor membri C.S.M., judecatori sau procurori, care nu au funcționat la o instanță de grad de cel puțin curte de apel sau, după caz, la un parchet de grad de cel puțin parchet de pe lângă curtea de apel, aspect care, în opinia autorilor excepției, constituie o discriminare între membrii C.S.M., de natură a aduce atingere art.16 din Constituție. Cu privire la aceste susțineri, Curtea observă că dispozițiile art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004, menționate mai sus, prevăd posibilitatea de a face parte din comisia de concurs doar a acelor membri C.S.M., judecatori și procurori, care au funcționat la o instanță de grad de cel puțin curte de apel, respectiv la un parchet de grad de cel puțin parchet de pe lângă curtea de apel. Opțiunea legiuitorului pentru o atare componență a avut în vedere, pe de o parte, competența exclusivă după calitatea persoanei a noii structuri de parchet de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecatori și procurori, inclusiv judecătorii și procurorii militari și cei care au calitatea de membri ai C.S.M., deci inclusiv pentru magistrații de la cel mai ridicat nivel de instanță/parchet, și, pe de altă parte, locul, în cadrul ierarhiei Ministerului Public, unde va funcționa noua structură de parchet, respectiv ca secție a P.Î.C.C.J., procurorii din această secție având/dobândind gradul profesional corespunzător. Prin urmare, ținând seama de aceste criterii, nu se poate pune în discuție o discriminare

între membrii C.S.M. care au vocația de a fi membri în comisia de concurs care selectează procurorii S.I.I.J., condiția ca aceștia să fi funcționat la o instanță de grad de cel puțin curte de apel, respectiv la un parchet de grad de cel puțin parchet de pe lângă curtea de apel fiind una obiectivă și rezonabilă prin raportare la scopul reglementării. În această lumină, Curtea apreciază că opțiunea legiuitorului se încadrează în marja constituțională, dispozițiile art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004 respectând principiul egalității în drepturi consacrat de art.16 din Legea fundamentală.

86. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate având ca obiect Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018, critica de neconstituționalitate vizează lipsa avizului C.S.M. în procedura de adoptare a acestui act normativ, aspect care, în opinia autorilor sesizării, încalcă dispozițiile art.1 alin.(3) și (5), art.133 alin.(1) și art.134 alin.(4) din Constituție.

87. Curtea reține că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018 a reglementat o procedură derogatorie de la art.88³-88⁵ din Legea nr.304/2004, care a permis operaționalizarea secției în termenul stabilit de lege. Având în vedere caracterul temporar al reglementării, care a vizat numirea provizorie a procurorului-șef, a procurorului-șef adjunct și a cel puțin unei treimi din procurorii secției, și ținând cont că ordonanța procurorului-șef S.I.I.J. prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale în Dosarul nr.1505/1/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală a fost emisă în data de 28 mai 2019, deci ulterior finalizării concursurilor organizate, în temeiul Legii nr.304/2004, pentru numirea în funcțiile de procuror-șef al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție și a celor de execuție de procuror în cadrul secției și a validării rezultatelor acestora, Curtea constată că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2018 nu au legătură cu soluționarea cauzei în care a fost invocată excepția, astfel că aceasta urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

88. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi, în ceea ce privește dispozițiile art.88¹-art.88⁹ din Legea nr.304/2004, și cu unanimitate de voturi, în ceea ce privește Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2018,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

1. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate formulată de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția judiciară și de Bogdan Mateescu în Dosarele nr.2/42/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală, nr.1505/1/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală – Judecătorul de cameră preliminară și nr.2525/1/2018/a2 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul de 5 judecători penal 2-2018 și constată că dispozițiile art.88¹ alin.(1)-(5), ale art.88²-88⁷, ale art.88⁸ alin.(1) lit.a)-c) și e) și alin.(2), precum și ale art.88⁹ din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

2. Admite excepția de neconstituționalitate formulată de aceiași autori în aceleași dosare ale acelorași instanțe și constată că dispozițiile art.88¹ alin.(6) și ale art.88⁸ alin.(1) lit.d) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară sunt neconstituționale.

3. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2018 privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, excepție formulată de Bogdan Mateescu în Dosarul nr.1505/1/2019 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală – Judecătorul de cameră preliminară.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, prim-ministrului și Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală și Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul de 5 judecători penal 2-2018 și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 7 iulie 2020.

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția pronunțată cu majoritate de voturi de Curtea Constituțională la pct.1 din dispozitivul Deciziei nr.547 din 7 iulie 2020, prin care s-a dispus

respingerea excepției de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art.88¹ alin.(1)-(5), art.88²-88⁷, art.88⁸ alin.(1) lit.a)-c) și e) și alin.(2), precum și ale art.88⁹ din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară sunt constituționale în raport de criticile formulate,

formulăm prezenta opinie separată, considerând că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹ alin.(1)-(5), art.88²-88⁷, art.88⁸ alin.(1) lit.a)-c) și e) și alin.(2), precum și ale art.88⁹ din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară se impunea a fi admisă, întrucât:

- prin înființarea conform acestor dispoziții legale în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție (S.I.I.J.) - respectiv a unei structuri de Parchet de investigare a infracțiunilor, exclusiv pentru categoria profesională a magistraților, în condițiile în care în România nu mai există nicio altă categorie profesională cu privire la care să funcționeze un organ de anchetă specializat – au fost încălcate prevederile art.16 alin.(1) referitoare la principiul egalității în fața legii și ale art.148 alin.(2) și (4) referitoare la angajamentele pe care România și le-a asumat prin aderarea la Uniunea Europeană.

- selectarea procurorilor din cadrul S.I.I.J. de către reprezentanții Secției pentru judecători a C.S.M. și excluderea participării din comisia de concurs (privind selectarea procurorilor S.I.I.J.) a unor membri C.S.M., judecători sau procurori, care nu au funcționat la o instanță/parchet de grad de cel puțin curte de apel/parchet de pe lângă curte de apel [art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004] reprezintă, pe de o parte, o evidentă necorelare legislativă cu normele care consacră principiul separării carierelor judecătorilor și procurorilor, de natură a încălca art.1 alin.(5) din Constituție, iar pe de altă parte, contravine dispozițiilor art.16 din Constituția României, deoarece sunt negate beneficiile gradului profesional obținut în condițiile legii.

1. Dispozițiile art.88¹ - 88⁹ din Legea nr.304/2004 au fost introduse prin Legea nr.207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.636 din 20 iulie 2018, și **sunt cuprinse în Secțiunea 2¹, intitulată Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție**, reglementând înființarea și funcționarea în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, care are competența exclusivă de a efectua urmărirea penală pentru infracțiunile săvârșite de judecători și procurori, inclusiv judecătorii și procurorii militari și cei care au calitatea de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii.

2. Criticile autorilor excepției cu privire la înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție au fost formulate:

(i) din perspectiva efectelor pe care instituirea acestei noi structuri de parchet o are asupra competențelor altor structuri deja existente;

(ii) din perspectiva creării unui regim discriminatoriu, neîntemeiat pe criterii obiective și raționale;

(iii) din perspectiva faptului că nu au fost respectate obligațiile care decurg din calitatea de membru al Uniunii Europene a statului român.

De asemenea, au fost formulate **critici punctuale** care au vizat:

(iv) selectarea procurorilor din cadrul S.I.I.J. de către reprezentanții Secției pentru judecători a C.S.M. [art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004] și

(v) excluderea participării din comisia de concurs (privind selectarea procurorilor S.I.I.J.) a unor membri C.S.M., judecători sau procurori, care nu au funcționat la o instanță/parchet de grad de cel puțin curte de apel/parchet de pe lângă curte de apel [art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004].

3. Cu privire la criticile referitoare la efectele pe care instituirea acestei noi structuri de parchet le are asupra competențelor altor structuri de parchet deja existente, din perspectiva faptului că reglementează norme care țin de statutul procurorului, precum și cu privire la **criticile conform cărora înființarea acestei structuri de investigare a infracțiunilor exclusiv pentru categoria profesională a magistraților nu are la bază un criteriu obiectiv și rațional și reprezintă o evidentă măsură discriminatorie, de natură a înfrânge principiul constituțional al egalității în drepturi**, relevăm următoarele:

4. Prin înființarea unei structuri speciale de parchet de investigare a infracțiunilor, exclusiv pentru categoria profesională a magistraților, în condițiile în care în România nu mai există nicio altă categorie profesională cu privire la care să funcționeze un organ de anchetă specializat, practic, **judecătorilor și procurorilor, inclusiv judecătorilor și procurorilor militari și membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, le este aplicat un tratament juridic diferit, spre deosebire de ceilalți cetățeni ai României**. Această situație nu-și găsește justificare în exigențele constituționale consacrate de **art.16 alin.(1) din Constituție** potrivit căruia „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”. Cu privire la incidența art.16 alin.(1) din Constituție, reținem că, sub aspectul asigurării egalității în drepturi, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că principiul egalității în fața legii, consacrat de prevederile art.16 alin.(1) din Constituție, presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. El nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, **un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice** (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994, Decizia nr.86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.207 din 31 martie 2003, Decizia nr.89 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.200 din 27 martie 2003, Decizia nr.1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.99 din 8 februarie 2012, Decizia nr.540 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.841 din 24 octombrie 2016, paragraful 21, Decizia nr.2 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.324 din 5 mai 2017, paragraful 22, și Decizia nr.18 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.312 din 2 mai 2017, paragraful 22).

5. Curtea Constituțională — făcând referire la jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (hotărârile din 23 iulie 1968, 13 iunie 1979, 28 noiembrie 1984, 28 mai 1985, 16 septembrie 1996, 18 februarie 1999 și, respectiv, 6 iulie 2004, pronunțate în cauzele „Aspecte privind regimul lingvistic în școlile belgiene” împotriva Belgiei, paragraful 10, *Marckx împotriva Belgiei*, paragraful 33, *Rasmussen împotriva Danemarcei*, paragrafele 35, 38 și 40, *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit*, paragraful 72, *Gaygusuz împotriva Austriei*, paragraful 42, *Larkos împotriva Cipru*, paragraful 29, și, respectiv, *Bocancea și alții împotriva Moldovei*, paragraful 24) — a reținut că **o deosebire de tratament juridic este discriminatorie atunci când nu este justificată în mod obiectiv și rațional**, aceasta însemnând că nu urmărește **un scop legitim** sau nu păstrează **un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și obiectivul avut în vedere** (Decizia nr.270 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.420 din 12 iunie 2015, paragraful 25).

6. Examinând **expunerea de motive** care a însoțit la vremea respectivă propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară constatăm că, aceasta a fost extrem de sumară, înființarea acestei noi structuri de parchet fiind justificată numai printr-o simplă enunțare: „se impune înființarea unei direcții (s.n. secție) speciale, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care să investigheze infracțiunile săvârșite de magistrați”, **fără a se face vreo referire la necesitatea înființării unei astfel de structuri și la scopul urmărit de legiuitor**. O structură specială de parchet poate fi justificată doar în măsura în care se constată/este evidentă existența unei probleme speciale. Practic, se induce ideea că există o problemă de infracționalitate în rândul magistraților care necesită o atenție specială. De asemenea, observăm că nici analiza, în ansamblu, a acestei noi reglementări nu relevă elemente care să conducă la evidențierea scopului avut în vedere pentru înființarea secției speciale. O astfel de necesitate s-ar fi putut desprinde numai în situația existenței unui instrument de prezentare și motivare, care, în acord cu art.31 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010, ar fi evidențiat cerințele care reclamă intervenția normativă, cu **referire specială la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare**; principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse, **cu evidențierea elementelor noi; impactul asupra sistemului judiciar** prin implicațiile pe care noua reglementare le are asupra legislației în vigoare; consultările derulate în vederea elaborării actului normativ; activitățile de informare publică privind elaborarea și implementarea actului normativ, precum și măsurile de implementare.

6.1 Caracterul sumar al instrumentului de prezentare și motivare, precum și lipsa de fundamentare temeinică a actelor normative au fost sancționate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, în raport cu exigențele de claritate, predictibilitate a legii și securitate a raporturilor juridice impuse de art. 1 alin.(5) din Constituție, cu invocarea deopotrivă a normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Astfel, de exemplu, prin Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, Curtea Constituțională a reținut că „în expunerea de motive nu se regăsește motivarea asupra niciuneia dintre soluțiile preconizate, ceea ce este contrar prevederilor constituționale și legale mai sus indicate” [s.n. ale art. 29—31 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (referitoare la motivarea proiectelor de acte normative, sub aspectul instrumentelor de prezentare și motivare, precum și al cuprinsului și redactării motivării) și ale art.1 alin.(5) din Legea fundamentală (...)]. Tot astfel, prin Decizia nr.682 din 27 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.473 din 11 iulie 2012, Curtea a constatat că „dispozițiile art.6 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare, instituie obligația fundamentării actelor normative. (...) Lipsa unei fundamentări temeinice a actului normativ în discuție determină, pentru motivele arătate, încălcarea prevederilor din Constituție cuprinse în art.1 alin.(5) potrivit cărora, **«În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie»**”.

6.2 De dată mai recentă, prin Decizia nr.139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 3 mai 2019, Curtea Constituțională a invalidat, de asemenea, o lege de modificare a unui alt act normativ pentru că aceasta nu era temeinic motivată. În paragrafele 79 –

80 ale deciziei Curtea a arătat că: **”În lipsa motivării, în sensul arătat, a legii adoptate, nu se poate cunoaște rațiunea legiuitorului, esențială pentru înțelegerea, interpretarea și aplicarea acesteia. (...) Față de obiectul inițiativei legislative, pronunțat tehnic, de strictă specialitate, Curtea constată că motivarea formală, fără o temeinică fundamentare a legii criticate, afectează calitatea și predictibilitatea sa, cu consecința încălcării prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție.”**

7. În analiza sa, Curtea ar fi trebuit să constate dacă pentru atingerea obiectivului urmărit de legiuitor, respectiv acela de combatere a infracțiunilor comise de magistrați, se impun măsuri disuasive de reglementare determinate de amploarea fenomenului premisă. **Or, câtă vreme nu a existat o expunere de motive corespunzătoare care să releve faptul că fenomenul infracționalității în rândul magistraților are o amploare care să justifice înființarea unei secții speciale pentru combaterea lui, nu ne aflăm în prezența niciunui criteriu obiectiv și rațional.**

Crearea unei secții specializate pentru cercetarea magistraților nu a fost justificată de apariția unei situații obiective ce ar necesita o schimbare de politică penală, întrucât faptele de corupție comise de magistrați nu reprezintă, nici prin tipologie și nici prin număr, un fenomen aparte în comparație cu cele săvârșite de alte categorii profesionale. Tot astfel, în lipsa unor garanții legislative și instituționale cu privire la independența acestei noi structuri de parchet, există riscul afectării luptei împotriva corupției. Înființarea acestei secții face posibilă crearea în viitor a unor alte parchete specializate pe diverse categorii profesionale, iar nu pe natura infracțiunilor. În logica aceasta, s-ar impune și înființarea de unități de parchet care să-i ancheteze doar pe parlamentari sau doar pe miniștri.

8. Totodată, constatăm că nu există o astfel de măsură pentru parlamentari, pentru membrii Guvernului, pentru funcționari sau pentru vreo altă categorie profesională. **Nu există nicio justificare pentru ca magistrații să fie supuși unui tratament special, nici măcar din perspectiva asigurării protecției acestora.**

Pentru efectuarea unei cercetări penale eficiente **este necesar ca magistratul să fie investigat ca orice cetățean, în funcție de natura infracțiunii pretins a fi săvârșită de către acesta.** Astfel, magistratul are dreptul de a fi cercetat penal de un organ de urmărire penală **specializat în categoria de infracțiuni din care face parte cea care i se impută**, drept pe care îl are orice cetățean, cu atât mai mult cu cât magistratul este vulnerabil, soluțiile sale lăsând întotdeauna cel puțin o parte nemulțumită, ceea ce determină de foarte multe ori formularea împotriva sa a unor plângeri neîntemeiate, cu scop șicanator. Aceasta, cu atât mai mult cu cât, specializarea presupune o experiență profesională, pe lângă o cunoaștere amănunțită a unei materii la nivel teoretic, iar specializarea se dobândește după o lungă perioadă de practică efectivă în domeniu. Or, prin înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, este pusă sub semnul întrebării specializarea procurorilor care își desfășoară activitatea în cadrul ei, aceștia fiind, cel puțin ipotetic, puși în situația de a instrumenta cauze referitoare la **toate infracțiunile reglementate de Codul penal și de legile speciale.** Nu are nicio justificare rațională opțiunea legislativă de a restrânge aria de competență a unor structuri de parchet deja existente și specializate (Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism). Aceasta cu atât mai mult cu cât statul român a investit fonduri semnificative și a dezvoltat ani la rând un mecanism eficient de abordare a faptelor de corupție și de criminalitate organizată. Practic, prin înființarea acestei secții, o parte din cauzele aflate în competența unor procurori cu experiență în ce privește procedura de cercetare și investigare a acestui gen de fapte trece în competența altor procurori care, deși bine pregătiți profesional, nu au însă aceeași experiență în instrumentarea cauzelor care presupun o anumită specializare.

9. Prin urmare, constatăm că **prin înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție se creează o diferență de tratament juridic în cadrul aceleiași categorii de făptuitori — cetățeni ai României —, fără a exista vreo justificare obiectivă și rezonabilă,** ceea ce atrage încălcarea prevederilor art.16 alin.(1) din Constituție cu privire la egalitatea cetățenilor în fața legii, fără privilegii și fără discriminări.

10. Cu privire la **criticile de neconstituționalitate referitoare la faptul că, prin înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție nu au fost respectate obligațiile care decurg din calitatea de membru al Uniunii Europene a statului român, arătăm următoarele:**

Înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție nu are nicio legătură cu modernizarea justiției din România, justiție care se află într-o evoluție pozitivă vizibilă, apreciată de rapoartele succesive ale Mecanismului de Cooperare și de Verificare (MCV), ci reprezintă doar un „experiment judiciar” pregătit superficial, în lipsa oricărui studii și fără o analiză amănunțită și riguroasă. **Acest lucru este în totală contradicție cu angajamentele pe care și le-a asumat România prin aderarea la Uniunea Europeană și nu face decât să mențină pe termen incert Mecanismul de Cooperare și de Verificare (MCV).**

11. Ultimele Rapoarte din cadrul Mecanismului de Cooperare și de Verificare au recomandat României: „în vederea îmbunătățirii în continuare a transparenței și a predictibilității procesului legislativ, precum și pentru a consolida garanțiile interne în materie de ireversibilitate, **Guvernul și Parlamentul ar trebui să asigure transparența totală și să țină seama în mod corespunzător de consultările cu autoritățile relevante și cu părțile interesate în cadrul procesului decizional și în activitatea legislativă legate de [...] de legile justiției (referitoare la organizarea sistemului justiției) [...]**”.

Prin Decizia nr.2 din 11 ianuarie 2012 asupra obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, **Curtea Constituțională a apreciat că, prin faptul că are calitatea de membru al Uniunii Europene, statului român îi revine obligația de aplica acest mecanism și de a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru, în conformitate cu prevederile art.148 alin.(4) din Constituție**, potrivit căroră „Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2)”.

12. Dezbateră parlamentară ce a fost desfășurată cu privire la înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție a ignorat punctul de vedere covârșitor majoritar al magistraturii și avizele consecutive negative emise de Consiliul Superior al Magistraturii. Or, Comisia Europeană a reținut că ignorarea avizelor Consiliului Superior al Magistraturii și a poziției ferme a corpului magistraților ridică întrebări cu privire la necesitatea reexaminării de către Comisie a tuturor progreselor înregistrate în legătură cu independența sistemului judiciar.

Totodată, prin Avizul nr.934 din 13 iulie 2018, CDL-PI(2018)007, confirmat la 20 octombrie 2018, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Venetia) a sugerat reconsiderarea înființării unei secții speciale pentru anchetarea magistraților (ca alternativă, s-a propus folosirea unor procurori specializați, simultan cu măsuri de salvagardare procedurale eficiente).

13. Așa fiind, în condițiile în care prin înființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție au fost eliminate din competența Direcției Naționale Anticorupție (D.N.A.) — unitate de parchet specializată în combaterea infracțiunilor de corupție — atât infracțiunile de corupție comise de magistrați, cât și infracțiunile de corupție comise de alte persoane doar pentru că acestea sunt cercetate alături de magistrați, rolul D.N.A. în combaterea corupției a fost limitat, fiind încălcate astfel recomandările Comisiei Europene cuprinse în rapoartele MCV și, pe cale de consecință, s-a adus atingere prevederilor art.148 alin.(2) și (4) din Constituție.

Între angajamentele pe care România și le-a asumat prin aderarea la Uniunea Europeană,¹ se remarcă demonstrarea sustenabilității și a ireversibilității progreselor în cadrul luptei împotriva corupției, demonstrație ce nu presupune scindarea parchetului specializat (D.N.A.), cât timp rezultatele acestuia au fost apreciate și încurajate de Comisia Europeană, ci întărirea instituțională a acestuia.

14. De asemenea, **Comisia de la Venetia** a stabilit că **"Folosirea procurorilor specializați în astfel de cazuri [corupție, spălare de bani, trafic de influență etc.] a fost angajată cu succes în multe state. Infracțiunile în cauză sunt specializate și pot fi mai bine investigate și urmărite de personal specializat. În plus, investigarea acestor infracțiuni necesită foarte des persoane cu experiență specială în domenii foarte specifice. Cu condiția ca actele procurorului specializat să facă obiectul unui control judiciar adecvat, aduce multe beneficii și nu există obiecții generale față de un astfel de sistem."** *CDL-AD (2014)041, Aviz interimar privind proiectul de lege privind Parchetul de Stat al Muntenegrului, par. 17, 18 și 23².*

15. Prin Raportul ad hoc privind România (Regula 34) adoptat de Grupul de state împotriva corupției (GRECO), la cea de-a 79-a Reuniune Plenară (Strasbourg, 19-23 martie 2018), s-a indicat faptul că secția (s.n. S.I.I.J.) pare ca "o anomalie în actuala structură instituțională, în special datorită (i) faptului că nu au existat date sau evaluări specifice care să demonstreze existența unor probleme structurale în justiție care să justifice o astfel de inițiativă; (ii) datorită modului în care este desemnată conducerea și a (iii) faptului că această secție nu ar avea la dispoziție anchetatori și instrumente de investigație adecvate, spre deosebire de alte organe de urmărire penală specializate." De asemenea, s-a subliniat faptul că "acest organism ar fi supraîncărcat imediat datorită (proiectelor de) dispoziții care prevăd transferul imediat al multor cauze de la alte parchete, în timp ce numărul mic de personal nu este corespunzător pentru soluționarea acestora (15 în total, conform proiectului de lege). Mai mult decât atât, această nouă

¹ A se vedea COM (2006), Raport de monitorizare a stadiului pregătirii României și Bulgariei pentru statutul de membru UE.

² A se vedea pagina web [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2014\)041-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2014)041-e) [accesată ultima dată la 21 iulie 2018].

secție va urmări infracțiunile chiar dacă sunt implicate alte persoane, împreună cu magistrații (de exemplu, funcționari publici, oficiali aleși, oameni de afaceri etc.). După cum au arătat mulți, aceasta ar putea conduce la conflicte de competență cu parchetele specializate existente (DNA, DIICOT, parchetele militare), chiar dacă autoritățile amintesc că astfel de conflicte sunt în mod normal soluționate de Procurorul General.”

16. Cu privire la criticile de neconstituționalitate ce au vizat:

- faptul că, selectarea procurorilor din cadrul S.I.I.J. de către reprezentanții Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii (C.S.M.) reprezintă o evidentă necorelare legislativă cu normele care consacră principiul separării carierelor judecătorilor și procurorilor, de natură a încălca art.1 alin.(5) din Constituție;

- excluderea participării din comisia de concurs (privind selectarea procurorilor S.I.I.J.) a unor membri C.S.M., judecători sau procurori, care nu au funcționat la o instanță/parchet de grad de cel puțin curte de apel/parchet de pe lângă curte de apel [art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004] contravine dispozițiilor art.16 din Constituția României, deoarece sunt negate beneficiile gradului profesional obținut în condițiile legii, arătăm următoarele:

Principiul separării carierelor a primit consacrare legală în urma modificării Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care la art.1 alin.(2) prevede următoarele: „ **Cariera judecătorului este separată de cariera procurorului, judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor**”.

Dispozițiile legale supuse controlului de constituționalitate în prezenta cauză, respectiv prevederile art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004 stabilesc norme derogatorii de la Legea nr.303/2004, în ceea ce privește procedura de selecție a procurorului șef de secție, a procurorului șef adjunct și a procurorilor din cadrul S.I.I.J., sub aspectul componenței comisiei de concurs, astfel:

„Componența comisiei de concurs este următoarea: a) 3 membri judecători, care fac parte din Secția pentru judecători și au funcționat la o instanță de grad de cel puțin curte de apel, desemnați de Secția pentru judecători; b) un membru procuror, care face parte din Secția pentru procurori și a funcționat la un parchet de grad de cel puțin parchet de pe lângă curtea de apel, desemnat de Secția pentru procurori.”

Prin urmare, prin aceste dispoziții legale procurorii din cadrul Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție sunt practic selectați de către reprezentanții Secției pentru judecători din CSM, ceea ce reprezintă o necorelare legislativă evidentă, de natură a încălca principiul separării carierelor judecătorilor și procurorilor, precum și art.1 alin.(5) din Constituție. Totodată, excluderea participării în comisia de concurs - pentru selectarea procurorilor din cadrul S.I.I.J. - a unor membri CSM, judecători sau procurori, care nu au funcționat la o instanță de grad de cel puțin curte de apel, sau, după caz, la un parchet de grad de cel puțin parchet de pe lângă curtea de apel, contravine dispozițiilor art.16 din Constituția României, deoarece sunt negate beneficiile gradului profesional obținut în condițiile legii.

Pe de altă parte, subliniem faptul că membrii CSM au vot egal, fiind de esența acestei instituții fundamentale a statului (art.133 din Constituție) că membrii C.S.M., indiferent de instanțele sau parchetele de la care provin, au competența de a decide, în condițiile legii organice, inclusiv cu privire la numirea în funcții de conducere a judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție sau a procurorilor de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Or, în măsura în care nu există astfel de impedimente în cazul numirii unor judecători în funcții de conducere la Înalta Curte de Casație și Justiție, nu este justificată obiectiv excluderea unor membri CSM din Comisia de concurs pentru proba constând în prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție. Aceeași situație este valabilă și în privința procurorilor din cadrul Secției de procurori a C.S.M., din moment ce aceștia pot decide cu privire la numirea în funcții de conducere a procurorilor de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, însă nu pot face parte din Comisia de concurs pentru numirea unui procuror-șef al unei secții speciale din cadrul aceluiași parchet.

Pe de altă parte, textul impune condiția ca membrii CSM să fi „funcționat” la instanțele menționate, ceea ce încălcă dispozițiile art.16 din Constituția României, deoarece sunt negate beneficiile gradului profesional obținut în condițiile legii. Un astfel de artificiu ignoră competența Plenului CSM și a secțiilor ca întreg, creând norme de favoare pentru anumiți judecători sau procurori membri, care primesc discriminatoriu competențe speciale în raport cu alți membri ai CSM, deși și aceștia reprezintă mii de judecători sau procurori de la judecătorii sau tribunale, respectiv parchetele de pe lângă aceste instanțe.

*
* *

Pentru toate aceste motive considerăm că, **excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.88¹ alin.(1)-(5), art.88²-88⁷, art.88⁸ alin.(1) lit.a)-c) și e) și alin.(2), precum și ale art.88⁹ din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară se impunea a fi admisă**, întrucât:

- prin înființarea conform acestor dispoziții legale în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție (S.I.I.J.) - respectiv a unei structuri de Parchet de investigare a infracțiunilor, exclusiv pentru categoria profesională a magistraților, în condițiile în care în România nu mai există nicio altă categorie profesională cu privire la care să funcționeze un organ de anchetă specializat – au fost încălcate prevederile art.16 alin.(1) referitoare la principiul egalității în fața legii și ale art.148 alin.(2) și (4) referitoare la angajamentele pe care România și le-a asumat prin aderarea la Uniunea Europeană.

- selectarea procurorilor din cadrul S.I.I.J. de către reprezentanții Secției pentru judecătoria a C.S.M. și excluderea participării din comisia de concurs (privind selectarea procurorilor S.I.I.J.) a unor membri C.S.M., judecătoria sau procurori, care nu au funcționat la o instanță/parchet de grad de cel puțin curte de apel/parchet de pe lângă curte de apel [art.88³ alin.(2) din Legea nr.304/2004] reprezintă, pe de o parte, o evidentă necorelare legislativă cu normele care consacră principiul separării carierelor judecătorilor și procurorilor, de natură a încălca art.1 alin.(5) din Constituție, iar pe de altă parte, contravine dispozițiilor art.16 din Constituția României, deoarece sunt negate beneficiile gradului profesional obținut în condițiile legii.

Judecători,
Dr. Livia Doina STANCIU

Prof.univ.dr. Elena-Simina TĂNĂSESCU